

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič à 2— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petič vrsta 4— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Tragikomično obračunavanje med g. Puceljem in radikali

Današnja dopoldanska seja Narodne skupščine

Gospod Pucelj očita svojim včerajšnjim zaveznikom koruptnost in nesposobnost. — Veliki viharji v zbornici. — Radi nemira dvakrat prekinjena seja.

— Beograd, 2. marca. Današnja seja Narodne skupščine je bila zopet zelo živahna. Med govorom poslanca Pucelja je prišlo do ostrih razračunavanj med njim in radikali, tako da je moral predsednik dvakrat prekiniti sejo ter zagroziti posl. Pucelju z izključitvijo. Tudi Pera Marković je v svojem govoru ostro kritiziral radikalno stranko in sedanjo vladno, kar je zbudilo pri vladni večini hrupne proteste. Poslanec Pucelj in radikali so si medsebojno očitali nedelavnost in nesposobnost, kar je vzbujalo pri opoziciji salve smeha.

Seja je pričela ob 10.15. Uvodoma je sporočil pravosodni minister, da je predložil skupščini poljsko-jugoslovenske konvencije o ureditvi medsebojnih pravnih odnosov v ratifikacijo. Za pretres konvencij bo izvoljen poseben odbor.

Nato je prešla skupščina na dnevni red ter nadaljevala razpravo o proračunu. Prvi je govoril poslanec SKS Ivan Pucelj, ki je v svojem govoru ostro napadel radikale in klerikale ter označil sedanjo vladno za homogeno radikalno vladno z malo amputacijo Slovenije. Ko je začel kritizirati radikalno stranko, ki jo je označil za zatočišče korupcijonistov, je nastal v dvorani strahovit kraval. Radikali so burno protestirali proti tem izrazom. Začelo se je prerekanje med g. Puceljem in radikalnimi poslanci, ki so obkolili govorniško tribuno in hoteli g. Pucelja s silo vreči z govorniškega odra. Podpredsednik Subotić si je dolgo časa prizadeval, da bi vzpostavil mir, končno pa je v splošnem prerekanju prekinil sejo.

Po desetminutnem odmoru se je seja še vedno med živahnimi prerekanji nadaljevala. Posl. Pucelj je skušal nadaljevati svoj govor, vendar pa so to radikali z medklji preprečili.

Priprave za odločilno borbo

Tesno strnjenje opozicije. — Obupna Uzunovićeva prizadevanja za pridobitev novih zaveznikov. — Pašićevci čakajo na ugoden trenutek. — Volitev v nobenem primeru ne bo vodila sedanja vlada.

— Beograd, 2. marca. Napetost, ki je zavladala v zadnjem času v našem političnem življenju, je po svojem značaju in razvoju dovela do ožjih stikov med posameznimi opozicijskimi strankami. Se o priliki korupcijske debata v Narodni skupščini je bilo opaziti v opozicijskih vrstah precejšnjo razdrobljenost. V zadnjem času, zlasti pa tekom minulega tedna pa so stopile vse opozicijske stranke v ožje medsebojne stike. V političnih krogih se zlasti opazja zblizanje med obema demokratskimi strankama, a tudi prizadevanje radičevcev, da bi se približali Pribečeviću, vzbujajo splošno pozornost. Tekom zadnjega tedna so posamezni radičevski voditelji v svojih izjavah ponovno odobravaljati politiko SDS in njenega voditelja Svetozarja Pribečevića ter naglašali potrebo in svojo pripravljenost kar najtesnejšega sodelovanja. V soboto se je vršil daljši sestanek med obema voditeljema demokratskih strank Svetozarjem Pribečevićem in Ljubo Davidovićem.

V vladnih vrstah vzbujajo ti pojavi v razvoju notranjepolitičnih dogodkov veliko vznemirjenje. Radikali skušajo to akcijo paralelizirati na ta način, da bi pritegnili v sedanjo vladno koalicijo še kako tretjo opozicijsko skupino in s tem oslabil opozicijski blok. Vsa prizadevanja pa so ostala doslej brezuspešna. Vprašanje notranjega ministra postala od dne do dne akutnejše, z njegovo demisijsko pa bi bil ob enem izpodkopan nadaljnji obstoj Uzunović-Koroščekove vlade. Zato se demisijska notranjega ministra kljub temu, da so vsi radikali krogi prepričani, da je njegov položaj nevarčen, z vsemi sredstvi zavlačuje, da bi Uzunović tako pridobil na času za pogajanja z opozicijskimi strankami. Njegova prizadevanja so zaenkrat koncentrirana na skupino dr. Nikića, ki pa še vedno okleva in se ne more odločiti.

Ne samo v opozicijskih, marveč tudi v radikalnih krogih se računa s skorajšnjim padcem sedanjega kabineta. Pašićevci si prizadevajo, da bi iztrgali Uzunoviču politično vodstvo ter s sedanjim skupščinskim predsednikom Markom Trifkovićem

Nastalo je prerekanje na vse strani. Pucelj je očital radikalom, da so njemu kot ministru onemogočali vsako delovanje, ker so ga vedno postavili pred gotova dejstva. Radikali so mu krepko odgovarjali ter ga vpraševali, zakaj je pod takimi pogoji tako dolgo sedel z njimi skupno v vladni in zakaj ni tega že takrat povedal v Narodni skupščini. Nato je začel g. Pucelj polemizirati z ministrskim predsednikom, očitač mu, da on in njegova stranka nista sodelovala pri tem proračunu, ki je čisto drugačen kot pa so ga on in njegovi tovariši za časa svojega ministrovstva predlagali in sestavili. Nastalo je zopet živahno prerekanje. Med splošnim hropom je Pucelj izjavil, da sedanji vladi ne more zaupati. Nato se je obrnil h klerikalcem in Nemcem ter jim očital, da podpirajo sedanjo vladno, ki brani korupcijo in zagovarja policijski teror. Nastalo je zopet novo prerekanje in med splošnim hropom je g. Pucelj odšel z govorniškega odra.

Poročevalec večine posl. Gavrilović je nato na kratko odgovarjal g. Pucelju, izražajoč svoje začudenje, da tako govori človek, ki je bil minister in sedel skupno z radikalno stranko pri vladni mizi. Naglasil je, da nosi za ta proračun vso odgovornost tudi HSS, ker se je sestavljal z njenim sodelovanjem. Te konstatacije so izzvale viharne proteste pri radičevcih.

Nato je dobil besedo Pera Marković (dem.) ki v svojem stvarnem in dokumentiranem govoru ostro napada radikale in sedanjo vladno, očitač ji nesposobnost. Tudi njegov govor izziva v vladnih vrstah viharne proteste. Pera Marković ob času, ko to poročamo, še govori.

Jutri se v Narodni skupščini zopet interpelacijski dan, za katerega vlada veliko zanimanje.

Anglija mobilizira Evropo proti Rusiji

V najkrajšem času pričakujejo prekinjenja trgovskih in diplomatskih odnosov. — Anglija bi rada z Rusijo definitivno obračunala in išče zaveznikov po vsej Evropi.

— London, 2. marca. Kakor se doznava, iz dobro informiranih krogov, je angleška vlada v načelu že sklenila, da prekine z sovjetsko Rusijo vse trgovske in diplomatske odnose. Ta korak se utemeljuje s tem, da ogroža boljševiška akcija na daljnem vzhodu prestiž britanskega carstva ter da vodijo boljševiki živahno protiangelsko akcijo v Angliji sami. Da se zasužura pred nadaljnjimi zapletitvami, bo skušala Anglija čim prej doseči popoln sporazum na Kitajskem ter se tako razbremeniti. Čim bo to doseženo, hoče popolnoma razčistiti odnose napram sovjetski Rusiji. S tega stališča je treba tudi presoati italijansko-angleški sporazum, pri katerem

igra Italija samo vlogo sekundanta pri obračunavanju z Rusijo, zlasti z ozirom na Turčijo.

Tudi prizadevanje Anglije za dosego sporazuma z Nemčijo in Poljsko je s tem v neposredni zvezi. V diplomatskih krogih se opaža, da se Anglija vedno bolj približuje Nemčiji ter da je celo pripravljena odstopiti Nemčiji gotove kolonije. Tudi v Bolgariji in na Madžarskem, zlasti pa v Rumuniji pripravljajo Anglija teren za slučaj oboroženega konflikta s sovjetsko Rusijo. V diplomatskih krogih se sodi, da je treba že v najkrajšem času računati s prekinitvijo odnosov med sovjetsko Rusijo in Anglijo.

Dve rudniški katastrofi v Angliji

Skoro istočasno je zadela dva angleška rudnika strahovita nesreča. — V prvem so eksplodirali plini, v drugega je vdrla voda. — Brezupna reševalna dela. — Številne človeške žrtve.

— London, 2. marca. Včeraj zjutraj sta se pripetili v angleških premogovnikih dve težki nesreči. V Ebbwalesu je ob 1. zjutraj nastala vsled vnetja jamskih plinov velika eksplozija. V rudniku je bilo 1200 rudarjev. Večina se jih je še pravočasno rešila, nad 60 pa so jih pogrešali. Ker se je vsled eksplozije zasulo več rogov, je bila rešilna akcija zelo otežkočena. Šele večer popoldne so dospeli do zasutih rudarjev, ki pa so bili že vsi onesveščeni. 51 je bilo že mrtvih, ko so jih spravili zopet na dan, dva sta umrla v bolnici, šest pa se jih še bori s smrtjo. Kako je nastala eksplozija, še ni pojasnjeno. Domneva pa se, da je kak rudar nepričakovano zadel na plinso votlino in s svojo svetilko plin zažgal.

Druga nesreča se je pripetila včeraj popoldne v Bilsthorpeu, kjer se je vršila

la slovesna otvoritev novega premogovnika. Med svečanostjo je začela v novi izkopani rov nenadoma vdirati voda, ki je v hipu poplavlila ves rov. Na delu je bilo nad 200 rudarjev, rešili pa so se samo trije. Ker voda z veliko silo vdira v rov in črpalke ne morejo sproti izsesati vdirajoče vode, je malo tpanja, da bi se posrečilo rudarje rešiti. Do danes zjutraj so ostali vsi poskušni brezuspešni. V poplavljenem rovu se je začela tudi udirati zemlja, tako da je dohoda do zasutih in poplavljenih ponesrečencev onemogočen.

Nesreča je izzvala v vsej Angliji veliko sočutje. Trgovski minister je v spodnji zbornici izjavil, da ni nikakega upanja, da bi se posrečilo rešiti še ostale rudarje, ki so zasuti v rovih. Tudi materijalna škoda je zelo velika. O vzrokih nesreče je uvedena preiskava.

Pepelnica na ljubljanski policiji

Japonske sanje elegantnega Toneta. — Vzajemno reševanje s cizo. — Borbeno razpoloženje prenočevalcev v zaporu. — Globe in druge policijske blagodat.

Elegantni Tone se je na cvetnem slavu v Yokohami nabral takih rožic, da ga je v ranih urah vleklo izpred Narodnega doma v Tivoli namesto domov. Bila je kruta pepelnica zmotla, ko je taval z opojnimi iluzijami japonskega cvetličnega carstva — po blatnem in meglenem tivoliskem drevoredu ter se končno s svojo težko glavo zleknil ob drevo in zaspal.

Močne in obilne impresije na japonski maskaradi so mu tako čvrsto zatisnile oči, da ga je zjutraj zastoj budil stražnik.

Ich bin ein Engländer! — je smrčal Tone, se obrnil v blatu na drugo plat in menda dalje sanjal tisto zgodbo o angleškem častniku in malem, srčkanem japonskem metuljčku.

Ljubljanska varnostna oblast, ki seveda tudi v pepelnicnem jutru ne more prenašati zaspanih meditacij v javnem parku, je morala elegantnega fantu spraviti v svoje naročje. Zgodilo pa se je to na prav originalen način.

Poslali so v Tivoli popularnega pijančka Kostruna, ki je že ob Silvestrovem slavil jubilej svojega 60. prenočišča na policiji, ki je seveda tudi snovi med prvimi prišel natrkan na rdečo lampo. Kostrun je vzel cizo, naložil Toneta in ga srečno pripeljal pred policijo.

Prenesli so Toneta v zapor, kjer so se vsi številni prenočevalci že počasi budili iz sna, medtem ko je Tone šele ustopil drugo poglavje svojega spanja. Zbudilo pa ga je razsajanje nepoznanih tovarišev. Ves srdit je planil pokonci, popadel — oprostite! — polno nočno posodo in jo posadil glavnemu razgrajču na betico. Z drugimi se je preizkusil v rokoborbi in boku, nato pa se zopet pogreznil v svoj blaženi japonski sen.

Zdajle proti popoldnevu je pred dežurnim uradnikom sledila revija cele garde nočojnih policijskih prenočevalcev. Nekateri so bili iztrežnjeni odpušeni, ostali pa je do končne iztrežitve dovoljeno nadaljnje gostovanje. Med temi je tudi Tone, ki smrči ves posvajalnik. Jutri bo čistil svoj smokling, ki je podoben »londkartu«, in odšel 150 Din za posodo pustnih skrivnosti... Z njim vred bo deležen posebnih blagodat tudi neki France, ki je že včeraj popoldne razsajal po Ljubljani, danes pa se pri zasliševanju s pestjo obrazil ob nekega stražnika in polomil del španske stene. In z globami bodo prizadeti tudi vsi tisti, ki so jih tekom noči zaradi razgrajanja na

ulici zabeležili službojuči stražniki. Letošnji pust je torej v poslovilni noči dobro pobodel nekatere junake, in sicer — pepelnica ironija! — ravno tiste, ki so se mu najbolj poklanjali...

Klemenova ženka pred sodniki

Porotna zadeva Franceta Klemena, ki je zanj končala z obdobjem na pet let, je te dni potegnila za seboj epilog z obdobjem njegove zveste družice Angele Podržajevce.

Srednjevelika, vitka je ta Angelica, ki jo je Klemen imel za polzakonsko polovico, četudi je poročena, pa se figo briga za moža in svojih šestero otrok. Angelica je izgubljena ženka. Rada piše vince in ljubi udobno življenje, bila je že večkrat zaprta, a kolikor ji je po naturi primanjkovalo cizma, se ga je nazvala od Franceta Klemena, s katerim je zadnja leta delila cigansko življenje.

Obtožnica podrobno navaja njeno sodelovanje pri Klemenovih vlogih in tatvinah, najzanimivejše pa opisuje, da je lani obiskovala Klemena na Studencu ter mu pomagala zleteti v prostost. Prinesla mu je pilo, da je prežagal mrežo in pobegnil.

Angelica odgovarja malomarno, priznava pa večino očitkov obtožnice. Vse njeno obnašanje izpričuje, da je bila pač polnovredna družica Franceta Klemena, s katerim je — kakor pravi — prišla obeštvi iz golega usmiljenja. S Klemenom je noseča 5. mesec. Odkrito je dejala sodnikom, da Francetu takoj po rojstvu nese pokazat otroka, ki bo še večji »kampelje« kakor njegov oče.

Senat deželnega sodišča je Angele obsodil na 4 mesece zapore. Ker ji je vstet preiskovalni zapor, je Angele kazen že prestala.

MINISTRSKI PREDSEDNIK OBOLE NA GRIP

— Beograd, 2. marca. Za danes napovedana seja ministrskega sveta je bila odpovedana, ker je ministrski predsednik zbolel na gripi.

ODLIKOVANJA

— Beograd, 2. marca. Na predlog prometnega ministra so bili odlikovani med drugimi sledeči člani ožjega odbora železniške konference, ki je izdelala načrt zakona o zgradbi novih železniških prog: Ivan Mohorič, tajnik Trgovske zbornice v Ljubljani, ing. Savva Popović, ing. Klotič, ing. Šneler in dr. Golia z redom sv. Save IV. reda in dr. Adolf Cuvaj z redom sv. Save III. reda.

Nove klerikalne atake

— Beograd, 2. marca. V notranjem ministrstvu je bil včeraj podpisan odlok glede prenosa poslov glede vzdrževanja cest na oblastni odbor. Velikemu županu in gradbenemu ravnateljstvu v Ljubljani se naroča, da izročita te posle ob enem z vsemi spisi oblastnemu odboru. Na zahtevo klerikalcev je notranji minister še odredil, da ima oblastni odbor pravico, takoj razpisati nove volitve oziroma imenovati nove člane okrajnih cestnih odborov, ako smatra to za potrebno. Oblastni odbor se v smislu tega odloka pooblašča da razveljavi in revidira vse volitve, ki so se izvršile doslej.

S tem se prenaša skrb za okrajne ceste na oblastno skupščino. Pooblastilo pa, ki so si izsilili klerikalci, predstavlja zopet novo atako na okrajne cestne odbore, kjer hočejo klerikalci očitno zopet uvesti svojo strankarsko diktaturo. Zdi se nam povsem nemestno, da bi se razveljavljale v redu izvršene volitve, zoper katere ni bilo ugovorov. Mnogo bolj bi bilo na mestu, da so klerikalci izrabili svoj vpliv za to, da bi izposlovali izvolitev sreskih skupščin, ki bi se morale po zakonu vršiti že pomladi. O vsem tem pa v tem odloku ni niti besedice! To je le nov dokaz, da gre klerikalcem le za razširjenje svoje strankarske moči potom cestnih odborov, ne pa za stvarno delo in potrebe ljudstva. Op. uredn.)

— Beograd, 2. marca. Mariborski veliki župan dr. Pirkmajer je imenovan za načelnika v notranjem ministrstvu. Klerikalci so sicer napeli vse sile, da bi dosegli njegovo upokojitev, vendar pa se jim to ni posrečilo, ker uživa dr. Pirkmajer tudi v Beogradu sloves enega naših najodličnejših upravnih uradnikov.

Sporazum med SDS in HSS v karlovški oblasti

Izvolitev oblastnega odbora in odsekov.

— Karlovac, 2. marca. Po petdnevnih pogajanjih je bil včeraj dosežen sporazum med SDS, radičevci in radikali glede sestave oblastnega odbora v primorsko-krajiški oblasti. Danes dopoldne se je vršila seja oblastne skupščine, na kateri je bil izvoljen oblastni odbor per acclamationem. V odboru so: 3 sam. demokrati, 2 radičevci in 1 radikal. V smislu tega sporazuma so odstopili tudi vsi trije skupščinski tajniki ter sta bila na novo izvoljena za tajnika 2 JDS in 1 HSS. Po istem ključu so se izvolili tudi posamezni odseki: finančni odsek 3 SDS, 2 HSS, odsek za uredbe 3 SDS, 1 HSS, 1 NRS, odsek za prošnje in pritožbe 2 SDS, 2 HSS in odbor za poslovne 4 SDS, 3 HSS in 1 NRS. Dnevnice so se določile tako, da dobe zunanji poslanci po 170 Din, oni pa, ki stanujejo v Karlovcu po 120 Din. Člani oblastnega odbora bodo dobivali po 4000 Din mesečno. Glasom brzojavnega obvestila finančnega ministra je dovoljen skupščinski kredit v znesku 700.000 Din. V nadaljnjem poteku seje se je razvila živahna debata o sedežu oblasti. V zakonu je predviden Karlovac ali Sušak. Debata o tem vprašanju še traja.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA

Zadožnice Kranjske dež. banke 20, 22; Zavstavi listi Kranjske dež. banke 20, 22; Celjska posojilnica 195, 198; Ljubljanska kreditna 150, 0; Merkantil. Kocanjev 99, 100; Praštediona 925, 0; Kredit. zavod 160, 170; Strojne tovarne 85, 0; Trboveljska 420; Vevče 120, 135; Stavnica družba 55, 65; Sešir 104, 0.

ZAGREBSKA BORZA

Efekt: 7% invest. posoj. 1921 88—88.5, 88—88.75; 2½% drž. rente za ratno štetu 343.4—344; Ljubljanska kreditna 150—153; Hrv. eskomptna banka 104.5—105; Kreditna banka, Zagreb, 103—104; Hipotekarna banka 64½—65; Jugobanka 102—103; Praštediona 925—927.50; Drava d. d. Osijek 490—500; Sečerača, Osijek, 492½—495; Isis d. d. 51—51½; Gutman 280—290; Slaveks 105—115; Slavonija 30—32; Trboveljska 415—420, 415—418; Union, paromlin, 306—0, Vevče 130—135; Agraria 55½—56½. Devize: Amsterdam 22.795—22.855; Dunaj 800.50—803.50; Italija 248.67—250.67; London 275.28—276.78; Newyork (ček) 56.75—56.95; Pariz 222.50—224.50; Praga 168.30—169.10; Curih 10.94—10.97.

INOZEMSKA BORZE

— Curih: Beograd 9.13; Pariz 20.34; Newyork 520, Milan 22.73, Praga 15.40, London 25.225, Dunaj 73.20.

— Trst: Beograd 40.06, London 110.875, Curih 438.70.

Darujemo za spomenik kralja Petra Osvoboditelja!

Novi brzovlaki v poletnem voznem redu

S pomočjo hitrejših vožnje in manjših postankov znatno skrajšan vozni čas na glavnih progah. — Nova ugodna zveza Ljubljane z Gorenjsko.

15. maja stopi v vsej Evropi v veljavo poletni vozni red. Njegove glavne konture, kolikor pridejo v poštev mednarodne zveze, so bile določene v oktobru na konferenci 28 evropskih držav v Baden-Badnu. Lokalni promet pa seveda uredi vsaka država za sebe. Naša železniška generalna direkcija je to že izvršila in novi vozni redi odhajajo te dni v tisk.

Posrečilo se nam je izvedeti nekaj podrobnosti o spremembah, ki nam jih bo prinesel novi vozni red. V glavnem bodo te spremembe zadovoljile občinstvo, ker ustrezajo po možnosti njihovim željam. A tudi mednarodne zveze postajajo za nas ugodnejše. Tendence evropskega prometa gre za tem, da se čim bolj olajša in pospeši meddržavni promet, da se vozni čas skrajša kar najbolj mogoče, prehod državnih meja pa ne veže na nepotrebne ovire. Tako je bilo res doseženo, da so razni vozni časi znatno skrajšani in da je prestopanje iz vlaka v vlak omejeno na minimum.

Od 15. maja naprej bo vozil direktni brzovlak iz Londona preko Rotterdam, Düsseldorf, Passaua, Dunaja in Budimpešte v Beograd, od tu pa čez Sofijo v Carigrad. Vožnja London—Beograd bo trajala 50 ur, iz Beograda v Carigrad pa 43 ur.

Na beogradski kolodvor bo prihajalo dnevno 18 brzovlakov iz vseh smeri. Vožnja do Budimpešte bo trajala zopet samo 8 ur, kakor pred vojno. Vsa večja mesta Srednje Evrope bodo z Beogradom zvezana deloma z direktnimi vlaki, deloma pa vsaj z direktnimi vagoni.

Nas predvsem zanimajo železniške zveze, ki gredo preko Ljubljane; to so

zlasti zveze z Italijo, Francijo, Švico in seveda tudi Avstrijo. Razveseljivo je, da je znatno skrajšan vozni čas iz Ljubljane v Beograd. Popoldanski brzovlak, ki odhaja zdaj v Beograd ob 17.15, bo poleti odhajal iz Ljubljane šele ob 20. torej skoraj tri ure kasneje, v Beograd pa bo prišel le 25 minut kasneje kakor doslej, tako da bo vozil mesto 15 le 12 ur.

V obratni smeri bo odhajal brzovlak iz Beograda ob 18.35 (zdaj ob 19.10) in prihajal v Ljubljano že ob 8.10 jutrajnjo mesto ob 11.06 kakor sedaj.

Oba vlaka bosta imela v Ljubljani zvezo s Trstom in preko Jesenic v Avstrijo, Nemčijo in Švico. Tržaški brzovlak bo odhajal iz Trsta ob 14.45 in prihajal v Ljubljano ob 19.25 (sedaj ob 16.16); proti Trstu bo odhajal iz Ljubljane ob 8.40 (sedaj ob 12.20) in prihajal v Trst ob 13.15. V obeh smereh bo imel takojšnjo zvezo z Milanom, Rimom in Parizom.

Na gorenjski progi se uvede nov par brzovlakov z zvezo na Beograd. Jutranji brzovlak bo preko Gorenjske nadaljeval pot v Avstrijo, Švico in Nemčijo iz Ljubljane ob 8.45 jutrajnjo, zvečer pa prihajal z Jesenic v Ljubljano ob 19.40, se združil tam s tržaškim brzovlakom in po kratkem postanku nadaljeval pot v Beograd. Dasi sta ta dva brzovlaka namenjena v prvi vrsti mednarodnemu prometu, je gotovo, da ju bo z veseljem pozdravilo tudi domače prebivalstvo, zlasti ljubljansko, ki dobi s tem novo izredno ugodno zvezo z Gorenjsko.

Dosedanja dnevna zveza Ljubljane z Beogradom z brzovlakom ostane v glavnem nespremenjena, ravno tako tudi brzovlaki na progi Dunaj—Trst.

Dogodki križem Jugoslavije

Zabloda dobro vzgojene edinke. — Metamorfoza vina in vode. — Rekordna tatvina v železniškem vagonu. — Z orgijami in cigansko godbo v smrt.

Gospa H. v Zagrebu je z vso materinsko ljubeznijo negovala svojo edino hčerko Danico. Ali ko je dekle začelo dozorevati, ni nič več pomagalo materino nadzorstvo. Danica je stopila v intimne odnose z nekim mladeničem ter je pod vplivi današnje moderne dobe naglo krenila na stranpota.

Dve leti je tega, kar je Danica pobegnila z doma. Za njo so se zabrisali vsi sledovi. Ves čas ni skrbela mati doznala glasu, zamaš se je trudila tudi policija. Danica se je bogvekod potikala pod napačnim imenom.

Okrog minulega božiča je mati prejela pismo, da se Danica pod policijskim nadzorstvom zdravi v veneričnem oddelku bolnice v Sremski Mitrovici. Obupana mati je hčerki takoj poslala 1000 Din s prošnjo, naj se vrne k njej domov, vse se bo pozabilo. Toda Danice ni bilo. Samo uprava bolnice je sporočila, da je dekle ozdravilo in odšlo. Sled se je ponovno izgubil.

Obupana mati se je začela s pismi obračati na svoje znanke ter je pred dnevi doznala, da se Danica nahaja v javni hiši v Vukovaru. Ko je pohitela tja, so ji povedali, da se je Danica že preselila v Vinkovce. Odpravila se je torej mati tudi tja in začela s pomočjo policije iskati izgublenko. Ali tudi iz Vinkovcev je Danica že izginila, kakor da bi slutila zasledovanje svoje matere. Ni sledu za njo. Nadaljuje svoje blodno življenje bogve kje, medtem ko nesrečna mati tuguje, da bo oslepela od žalosti.

Gostilničar Pavle Dugalič iz Belječa je v Banoštru kupil dva soda dobre vina, da bo založen za pustni torek. Natovril je voz in v mraku pognal proti domu. Sredi poti ga je prišla

žena in se je ustavil pred neko obcestno gostilnico.

Memtem, ko je Pavle v lokalu krotljivo neugno žele in se pogovarjal z gostilničarko, je zunaj prišla mimo voza večja skupina delavcev. Kakor na dogovor so potegnili lanjsi sod z voza, odbili čep in začeli piti kakor mulce. Povabili so k pijači vsakogar, ki je prišel mimo, in tako se je sod tekotom pol ure popolnoma izpraznil. Da ne bo nič sumljivega, so delavci odvalili sod k vodi, ga napolnili s to ceno in najprej priredili tekočino ter ga v redu spravili zopet nazaj na voz.

Pavle Dugalič je metamorfozo opazil šele doma. Orožništvo je takoj poplovilo delavcev, ki so s smehom, pol z mačkom priznali svojo predpustno podjetnost.

Beogradsko sodišče je v ponedeljek sodilo opasnega žepnega tatu Fabijana Čosa, ki je pred letom imel pri tatvini v vlaku rekorden uspeh: ukradel je Salomonu Elijasu iz suknje krasno svoto 140.000 Din z nekaterimi menicami in vrednostnimi papirji.

Salomon Elijas, ravnatelj beogradske Produktivne banke je po raznih bančnih opravkih v Osijeku na povratku zaspal v vlaku. Sleklet je gornjo suknjo ter na progi od Sombora do Subotice ravno najslajše dremal, ko je mimo kupaje pristopical »džeparoš« Fabijan Čosa. Bila je potrebna le ena sama gesta izurjene tatinske roke in že je ogromen plen bil v tatovi posesti.

Salomon Elijas se je zbudil v Bački Topoli. Močno ga je želelo in je stopil v restavracijo na briganeec. Pa ga ni mogel plačati... Bil je tako zaprepačen, da se je hotel ustrčiti, ker: kako naj dokaže, da mu je bil bančni denar zares ukraden.

Ladislav Vladyka:

17

Skrivnost mrtvašnice

Roman.

— Življenje poindelnih delov človeškega telesa omogočajo fizikalno-kemični učinki. Ako živi po tako znani smrti, kakor jo razumemo mi, del telesa zakaj bi ne moglo živeti celo telo? A kje se potem takem konča življenje in kje je začetek smrti?

Tišino, ki je zavladala po teh besedah, je prekinila čez nekaj časa Mila Horalkova.

— Ste-li videli sami te poizkuse in sicer že davno, ali šele te dni v Pragi?

— Včeraj sem jih videl v svojem stanovanju. Odkar so našli nesrečno devojko v Košicah, delajo te poizkuse v Pragi, kolikor mi je znano, na mnogih kraji.

Navzoči so zopet umolkli. Nastala je dolga pavza, samo neumorni džez-bend je brenčal po salončku kakor nadležna muha.

Hora je skušal ohraniti veselo razpoloženje. Zato je navalil vino, ki ga pa nihče ni pil. Obrnil se je h Kovačiku.

— Mislim, da ne dvomite o mojih

Na njegovo srečo pa so tatu kmalu izsledili in pri njem našli še 30 celih jurjev. Ostale je potrošil na veselih opravkih v Zagrebu in drugod. Sodba se glasi na pet let ječe in na povratek vsega zapravljenega denarja.

V mirnem mestecu Senti ob Tisi je te dni vznemiril prebivalce romantičen samomoter po zgledu Maksa Piccolomini.

Mladenec Ludovik Molnar se je zaljubil v lepo Madžarko Ilono, ki pa ga ni marala niti oddaleč. Svojo melanholijo je fant izkušal v ponedeljek zvečer. Podal se je z vsem svojim denarjem v gostilno, naročil cigane ter se ob zvokih madžarskih pesmi začel opajati. Okrog polnoči je vedel cigane s seboj pod okno dekle neumljene...

In ko se odpravil domov, so mu cigani morali pred hišo svirati uverturo opere »Carmen«... Dvoje stotakov je še vrget ciganom, da so za zaključek dodali otožno madžarsko pesem. Medtem si je pognal štiri krogle v glavo.

Stalna gasilna straža v Ljubljani

Mestni gasilski urad v Ljubljani objavlja letno poročilo o organizaciji in delovanju stalne gasilske straže in gasilskega urada v letu 1926. Glasom tel ga poročila je stanje osebja mestnega gasilskega urada naslednje:

Koncem leta 1926, je imelo poklicno gasilstvo: 1 poveljnika-delovodjo, 1 členarja, ki je obenem šofer, 1 vrstnar, 2 šoferja, 6 gasilcev, 2 telefonista in 1 reševalca. Skupno je torej mestno poklicno gasilstvo štelo 31. decembra 1926 poleg poveljnika s telefonisti in reševalci vred 13 moških, torej za dva manj kakor pred letom.

Delovanje gasilske straže je deljeno na gasilski in reševalni oddelki.

Stalna gasilska straža je v letu 1926 vršila svoj posel z dobrim uspehom. Imela je: 4 velike požare, 3 srednje, 8 malih, nadalje 1 gozdni požar, 13 dimniških požarov (to so naznanjeni požari, pri katerih pa gasilska straža ni stopila v akcijo), nadalje tri nesreče in 20 intervencij ob času povodni. Vezbala je gasilska straža dvakrat. Zelo težavna je bila vezba na ljubljanskem gradu, ki jo je vodil g. Furlan. Gasilski straž in inspekciji v dramskem in opernem gledališču je bilo 408. Tudi je sodeloval gasilski urad pri obrtnih in gradbenih komisijah.

Reševalni oddelki, ki je pridelen stalni gasilski straži, je tekom minulega leta celokupno prepeljal 1739 ranjencev in bolnikov. Rešili avto je bil uporabljen v 530 primerih.

V orodju razpolaga stalna gasilska straža: z 1 motornim brigolno, opremljeno z vsemi potrebščinami, sistem »Rosenbauer« odnosno »Steyer 1923«, z 1 orodnim avtomobilom tipa »Fiat« z različnim gasilskim orodjem in pripravo, z 1 sanitetnim avtomobilom tipa »Steyer« ter z osebnim avtom »Praga«, ki je istotako namenjen za službo pri požarih, a je zaenkrat shranjen v rezervi. Cevi, s katerimi razpolaga stalna gasilska straža, je 1149 m, so pa v slabem stanju. Nadalje ima straža 4 nastavce za gašenje ognja, 8 lestev ter potrebne obleke, gasilsko opravo in obutev.

Kot nujne potrebe v materialu nava-ja letno poročilo naslednje stvari: 1 priklonno motorno brigolno, 1 tovorni avto, 1 držo, ki naj bo obenem lovnica, dva aparata za gašenje mineralnih olj, 12 gasilskih mask proti dimu ter 500 m novih cevi. Za izpolnitev stalne gasilske straže pa so potrebni 4 novi gasilci in sicer: 1 šofer, 1 električar, 1 mizar, in 1 krojač, ki naj bi se sprejeli v stalno službo in izvežbali za gasilsko stroko.

Za veselice, plese in slične prireditve izdeluje vabila, letake, lepake, plesne rede itd. okusno in po najnižji ceni

Narodna tiskarna v Ljubljani

Važno za cenjene čitalce „Slovenskega Naroda“

Da se cenji čitalcem »Slovenskega Naroda« daje prilika, da se oskrbe s srečkami 3. razreda, zakaj imam samo še omejeno število doplačilnih srečk, vam svetujem, da si nemudoma naročite po priloženi naročilni karti srečke pri najbližnji prodajalni L. Z. KONJOVIĆ v BEOGRADU, pri kateri je tudi sedaj v 2. razreda zadel premija v znesku Din 200.000.—, da gotovo dobiti srečke, dokler niso razprodane. — Stari pregovor pravi: »Vsak je svoje sreče kovač!«

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča

DRAMA:
Sreda, 2. Zaprto.
Četrtek, 3. Ugrabljenje Sabinke. C.
Petek, 4. Pegica mojega srca. D.
Sobota, 5. Božji človek. E.
Nedelja, 6. ob 15. Triglavska bajka. Ljudska predstava po značilnih cenah. Izv.
Torek, 8. Recitacijski večer pesmi Srečka Kosoveca.

OPERA:
Sreda, 2. Prodana nevesta. A.
Četrtek, 3. Zaprto.
Petek, 4. Tannhäuser. B.
Sobota, 5. Zaprto (generalna skušnja za Tajdo).
Nedelja, 6. Tajda. Premijera. Izven.
Ponedeljek, 7. Zaprto.
Torek, 8. Così fan tutte. C.

Iz gledališke pisarne. Abonente reda A in B opozarjamo na spremembo opernega repertoarja. Radi obolevosti nekaterih solistov se namreč operni repertoar spremeni tako, da se poje danes v sredo za red A »Prodana nevesta« z gospe Ribičev in v soboto vlogi. V petek 4. t. m. pa se uprizori za red B Tannhäuser v običajni zasedbi. — Prva uprizoritev nove slovenske opere »Tajda«, delo priznanega našega komponista P. H. Sattnerja, se vrši v nedeljo, dne 6. t. m. zvečer ob pol osmih v ljubljanski operi. Več o delu prihajajo dne. Danes opozarjamo, da se sedeži že v predprodaji v dnevni blagajni v operi. Zunanji posetniki lahko naroče vstopnice po dopisnici pri upravi gledališča.

Zagrebska občina bo zgradila centralo pri Krškem

V Zagrebu se je sinoči v veliki dvorani mestne posvetovalnice vršila seja kombiniranega pravno-električnega-posojilnega odbora, ki je proučeval vprašanje izgraditve mestne hidroelektrične centrale pri Krškem. O tem vprašanju se je že mnogo razpravljalo v zagrebski, kakor tudi v slovenski javnosti. Javljajo se še različna mišljenja za in proti. Po celem letu diskusij je kombinirani odbor snoči nenadno rešil ta problem s končnim zaključkom, da se hidrocentrala vendar le zgradi pri Krškem. Odbor publicira o tem zaključku naslednji komunikat:

»Kombinirani pravni, električni in posojilni odbor mestnega zastopa v Zagrebu je na seji 28. februarja 1927. razpravljao o vprašanju izgraditve hidroelektrične centrale pri Krškem, posebno glede na ponudbo švicarske tvrdke »Motor Columbus«. Odbor je vsestransko proučil to vprašanje ter izprvo poročilo ravnateljstva mestne električne centrale in obširni elaborat zagrebske sekcije Udruženja jugoslovenskih inženjerov in arhitektov. Na osnovi tega je bil soglasno sprejet zaključek, da je za komunalne interese Zagreba potrebna lastna hidrocentrala. Iz tega razloga ponudba tvrdke Fala ni bila sprejeta. Po mišljenju strokovnjakov je namreč projekt hidrocentrala pri Krškem tehnično izvedljiv in rentabilen, četudi se ne izključuje možnost drugih osnutkov. Ponudba tvrdke »Motor Columbus« je med vsemi predloženimi najugodnejša, četudi v današnji obliki ne odgovarja interesom občine mesta Zagreba, ki zahtevajo, da naj bo hidrocentrala, kakor vsa mestna podjetja last občine. Delo za izvedbo te velike osnove se bo živahno nadaljevalo.

Razum tega komunikeja ni bilo mogoče dobiti nikakih podrobnosti. Vendar je razvidno, da bo zagrebska občina zares udeležila prvotno namero ter bo gotovo predvsem rešila finančno stran projekta, na kar se bo lahko začelo z delom. Ponudbo Fala je odbor odbil, ker se glasi samo na šest let, delo pa bi stalo 125 milijonov dinarjev. Sele ko bi s falskim tokom bila zvezana vsa industrija od Fale do Zagreba, bi Za-

greb sicer dobil dovoljno količino elektrike, vendar pa bi postal popolnoma odvisen od Fale, kakor vsa industrija na tej črti. Radi tega je kombinirani odbor soglasno odbil ponudbo Fale in zaključil, da mestna občina zgradi hidroelektrično centralo pri Krškem, ki bo samo 35 km oddaljena od Zagreba in njena popolna last.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Sreda, 3. marca 1927; katoličani: Pepelnica; pravoslavni: 17. februarja, Teodor.

Jutri: Četrtek, 4. marca 1927; katoličani: Kunigunda; pravoslavni: 18. februarja, Lav, papa.

DANASJNE PRIREDITVE.

Gledališča: Drama: Zaprto. — Opera: »Prodana nevesta«.

Kinematografi: Matica: »Biscuit«. — Dvor: »Lažna sramežljivost«. — Ideal: »Novo življenje«.

Predavanja: Ob 18.45 na moškem učiteljsku: »Pripravljanje brezalkoholnih sokov«.

DEZURNJE LEKARNE.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta; Bakarčič, Karlovska cesta.

Jutri: Bahovec, Kongresni trg; Uster, Sv. Petra cesta; Hočevar, Sp. Šiška.

ZA NAŠE NAROČNIKE.

Jutri, v četrtek, lahko dobe v naši upravi, Knafjeva ulica 5, vstopnice oni naročniki, ki imajo izkaznice serij C — F in doslej še niso dobili nobene vstopnice.

Orali smo...

Zgodba o muhi na volovem rogu je znana. Kmetič je ves dan delal na polju in ko se je zvečer utrujen vračal domov, je sedel na rogu njegovega voliča muha. Druga muha, ki je pasla ves dan doma lenobo, je pobarala svojo družico:

— No, kje si pa bila čez dan in kaj si počela?

Muha se je razkoračila in odgovorila osebno:

— Orali smo.

Na to zgodbo je spominjal včeraj ljubljanske prizor na Dunajski cesti. Od pošte se je prigugal mimo karvarne »Evropa« postaven kmetijski ošabec, ki je v ponedeljek in včeraj dopoldne pridno oral ledino naše oblasti samouprave. Po napornem kimanju je zavil v krčmo in si privoščil nekaj »maselčkov« dobre kapljice. Ker je pa ostala njegova boljša polovica doma, je razbremenjeni možakar pregledoko pogledal v kozareček in je moral voziti proti kolodvoru barko. Med vožnjo do domače postaje so se vsinki hlapi toliko izpuhteli, da je na ženinovo vprašanje, kako je opravil svojo dolžnost v kranjskem parlamentu, gladko odgovoril:

— Delali smo od jutra do večera.

Sport

— Zveza kolesarskih društev v Ljubljani vabi svoja včlanjena društva, da pošlje svoje delegate v nedeljo 6. t. m. dopoldne ob 10. na Sv. Jakoba trg v gostilno Lozar na sestanek glede vstopa v savez. — Odbor.

— Mednarodna delavska olimpijada se bo vršila letos v Pragi. Udeležiti se je v velikem številu tudi delavstvo iz Amerike.

— Pričetek nogometne sezone v Sloveniji. Prihodno nedeljo, 6. t. m., se prične v Sloveniji, ako se vreme zopet ne poslabša, tekme za prehodni pokal LNP. V Ljubljani se odigra na igrišču Ilirije dve tekmi: 1. kola, v katerih se srečajo Hermes in Krakovo ter Ilirija in Panonija. Preostale tri tekme 1. kola so vrše teden dni kasneje, 11. kola 19. in 20. t. m. in finale za ljubljansko krožje 25. t. m. Splošno se vrše po kalne tekme tudi v Mariboru in Celju. Odstojni dve tekmi sta določeni na 3. in 10. aprila, in sicer se vrši 3. aprila semifinale med zmagovalcem mariborskega in celjskega okrožja, 10. aprila pa finale med zmagovalcem v Ljubljani in zmagovalcem v semifinlni tekmi.

— Pričetek pomladanskih prvenstvenih tekem v Zagrebu. V nedeljo se prične v Zagrebu pomladna prvenstvena tekmovalnja; srečajo se Concordia in Železnikarji. Hask in Croatia. Stanje prvenstva v Zagrebu je sedaj sledeče: Hask 5 tekem, 8 točk; Gradjanski 5, 8; Croatia 5, 5; Železnikarji 5, 5; Derby 5, 2; Concordia 5, 2. V drugem razredu vodi Viktorija z 8 točkami pred Ilirijo, ki jih je v petih tekmah dosegla 7.

To so vam trgovci, je pomislil Kovačik. Ni jim zameril, da sta se mu tako previdno približala. Ob deževnem vremenu sta se morala pač dolgočasiti. Mila do njegovega prihoda ni sedela v njuni družbi. Videl jo je že od daleč v prvem nadstropju.

Na vprašanje glede njegovih uspehov je odgovoril kratko, da so zelo nepovoljni. Rezultat je bil v bistvu negativen, a vendar ne brez pomena. Kovačik se je prepiral, kdo ni mogel biti udeležen pri skrivnosti košiškega pokopališča.

Bil je trdno prepričan, da mora biti zločinec iz neposredne bližine pokopališča ali pa vsaj nekdo, ki često zahaja na pokopališče. Sestavil je torej seznam vseh, ki bi mogli priti v poštev, in začel o vsakem posebej razmišljati. Kmalu je spoznal, da ni med njimi nikogar, ki bi vzbujal sum.

Ako se v svoji domnevi, da je zločinec iz bližnje okolice, ni zmotil, ni mogel biti več daleč od cilja. Zato ni več iskal krivca, marveč je ugotavljal nedolžne. To je bila sicer dolga in zamudna pot, toda vodila je naravnost k cilju. Saj ni mogel iskati zločinca, ker razum zagonetnega umora nesrečne devojke ni imel v rokah nobenega dokaza njegove krivde.

robcem v pozdrav in zato je tudi on zamahal z roko.

Prispel je do vrtnih vrat, ko je začelo liti kakor iz škafa. Odprla mu je služkinja, ki ji je izročil premočen plašč, dežnik in klobuk. Čevlji so bili tako blatni, da se je ustrašil in da je že vnaprej odklanjal domači ples z Milo.

V predsobi ga je sprejela Mila. Stopila sta v jedilnico, kjer sta že sedela Hora in Milin mož pri južini.

Tako si Kovačik poseta ni zamisljal. Že na pragu mu je šinila v glavo misel, da bi rad zamenjal za dobro zakurjeno jedilnico in prijetni voni kave blato na poti, kjer ga ni nihče nadlegoval z raznimi vprašanji, kakor ga bodo tu.

V resnici pa ni bilo tako hudo. Gospoda sta bila zelo dostojna in nista silila vanj z nepotrebnimi vprašanji. Mila mu je nalila dvakrat kave, gospoda sta mu pa ponudila potice.

Po zakuski so prižgali cigare in cigarete. Kovačik je dal prednost cigaretam. Ko se je najedel in napil, ko ga je zazibala dobra cigareta v prijetni razpoloženje in ko so začutili vsi potrebo po kramljanju, mu je pomagal Hora z vprašanji, kaj je novega in kakšne uspehe je dosegel pri iskanju sledov za morilcem Marije Votypkove.

blizu Narodnega gledališča. Voda je šumela in nebo se je začelo na vzhodni strani žariti. Na Slovanskem otoku so že žrvgoleti ptički.

VI.

Droben majski dež je pršil iz oblakov na košiška polja, zemlja na poti čez polje se je spreminjala v gosto blato, ki se je oprijemalo čevljev kakor železne uteži. Kovačik je brodil ves premočen po blatu. Ob strani ni mogel hoditi, ker so se mu noge do gležnjev udirale.

Nezadovoljen z rezultatom stikanja po okolici je hotel vprašati Milko Horalkovo, je-li kaj opazila. Ni je hotel klicati na pomoč boječ se, da ga bodo ostali po izletu v Colorado samo ovrjali. Toda prepričan se je, da njegovo prizadevanje nima in ne bo imelo uspeha ako ostane sam.

Čez dan je preiskal okolico Bele gore in Zvezde, toda brezuspešno. Zdaj se je bližal ob živih mejah in po blatni poti zadnji hišici v naselbinu.

Računal je, da je popoldne in da bo Mila sama doma. Ves zadovoljen je opazil, da Mila svojo obilno vestno izpolnjuje. Bližal se je hiši sicer od druge strani, od koder ga ni mogla pričakovati, a vendar ga je kmalu opazila. Videl je, kako mu Horalkova maha z

simpatijah. Milostiva je bila danes, ko smo se peljali v gledališče, malo zgovorna. Pobahala se je, da bo z vami raziskovala te čudne pojave. Gotovo je ravnala tako samo iz prepričanja, da ji ne boste zamerili, kajti vedela je, da bomo rade volje tudi mi pomagali, kolikor je v naših močeh in v kolikor nam boste zaupali. Evo vam moje roke, gospod Kovačik!

Hočeš nočeš je moral Kovačik seči Hora in Horalku v roko. Mandelinka je veljal splošno za zelenca in zato sploh ni prišel v poštev.

Mila je šla z Mandelinko še enkrat plesat, pa se je kmalu vrnila. Čez, da je že utrujena.

Utrujenost se je poznala itak že vsem.

Zato so odšli iz bara in se napotili na bližnji vogal, kjer so stali avtomobili. Kovačik se je zahvalil za prijazenost družbe, ki ga je hotela spremiti domov. Izjavil je, da spremstva ne potrebuje, ker gre raje peš. Niso mu branili, misleč, da razumejo, zakaj noče spremstva.

Avtomobil je oddiral in Kovačik se je napotil počasi po praznih ulicah Starega mesta proti domu.

Po Dolgi cesti je prišel na Staromeštni trg in kmalu je zavil na nabrežje

Dnevne vesti.

V. Ljubljani, dne 2. marca 1927.

— Čast in ugled Slovenije zahteva, da postavimo v Ljubljani kot njenemu kulturnemu središču največjemu borcu za naše ujedinjenje kralju Petru I. dostojen spomenik. Drugo pokrajino so v tem pogledu Slovenijo že prehiteli. Spomenike kralja Petra Osvoboditelja imajo že vsa večja mesta v južnih pokrajinah. Ljubljana ne sme zaostajati. Zato vsi na plan, da se tudi Slovenci oddolžimo velikemu narodnemu borcu. Odbor za postavitev spomenika se je že obrnil na mnoga naša gospodarska podjetja in premožne zasebnike s prošnjo, naj mu prispejijo na pomoč s prostovoljnimi prispevki, od katerih je odvisen uspeh njegovega vzvišenega dela. Prepričani smo, da med naprošenimi ne bo nikogar, ki bi se tej prošnji po svojih močeh ne odzval. Pozivamo vso slovensko javnost, da se pridruži akciji za postavitev spomenika in s tem manifestira svojo ljubezen do narodne države in njenega pionirja.

— Kaj pa z ljubljansko Zbornico? »Trgovski glasnik« poroča, da je Državni svet razveljavil sklep bivšega trgovskega ministra dr. Kraljača, s katerim je bila uprava Trgovske zbornice v Skopju razpuščena, češ, da je nepravilno izvoljena. Enaka usoda je zadela pod bivšim trgovskim ministrom tudi ljubljansko Zbornico, ki je bila pred konstituiranjem razpuščena in sme po pravici apelirati na Državni svet, da ta protizakoniti razpust razveljavi.

— Odklikovanje učiteljev. Z redom sv. Save IV. stopnje sta odklikovana vpokojeni šolski nadzornik v Koprivnici Lovro Dolenc in vpokojeni upravitelj osnovne šole v Kraljevcu Kazimir Fabjančič.

— Ponarejeni ameriški bankovci. Zadnje čase so se pojavili v prometu ponarejeni ameriški bankovci po 20 in 5 dolarjev. Bankovci so ponarejeni tako spretno, da jih lažje težko spozna.

— Naši učitelji v Grčiji. Prosvetno ministrstvo je dovolilo učiteljsv preaslanskega sreza, da priredi o Veliki noči večjo ekskurzijo v Grčijo. Učitelji si bodo ogledali posebno one kraje, kjer je med grškim prebivalstvom tudi mnogo Srbov.

— Českoslovaški dijaki v Beogradu. Večja skupina slušateljev šumarske fakultete na brnški univerzi prispe v maju v Beograd. Mestna občina in univerza jim pripravljata svečan sprejem. Iz Beograda odpotujejo českoslovaški dijaki v Bosno, kjer si ogledajo znano Steinbeisovo lesno-industrijsko podjetje. Na povratku se ustavijo tudi v Zagrebu in v Ljubljani.

— Ukaz v prosvetnem ministrstvu. V prosvetnem ministrstvu je podpisanih več ukazov o napredovanju ravnateljev in profesorjev srednjih šol. Poleg tega se pripravljajo ukazi o imenovanju novih vseučiliških profesorjev. Ta ukaz je bil baje včeraj podpisan.

— Iz državne službe. Trajno je vpokojen sreski tajnik pri velikem županu v mariborski oblasti Anton Logar.

— Iz državljanstva štata. Iz našega državljanstva sta izstopila Ludvik Bajec, rodom z Jesenice in Ernestina Unger, rodom iz Kranja. Oba sta prestopila v českoslovaško državljanstvo.

— Oprostitev od taks. Finančno ministrstvo je oprostilo od taks Okrajni ribarski odbor v Ljubljani. Prostovoljno gasilno društvo v Celju in Dobrodolno društvo grafičnih delavcev v Ljubljani.

— Služba strokovne učiteljice za prikrjevanje in šivanje perila s kvalifikacijo za II. kategorijo po uradniškem zakonu je razpisana na Srednji tehniški šoli v Ljubljani. Pravilno opremljene in na ministrstvo za trgovino in industrijo v Beogradu naslovljene prošnje naj se vložijo do 15. marca 1927 pri ravnateljstvu Tehniške srednje šole v Ljubljani.

— Zelenice ne sprejemajo novih uslužbenov. Direkcija državnih železnic v Ljubljani objavlja: Po določbi prometnega ministrstva je direkcija državnih železnic radi bližnje reorganizacije železniške službe sprejemanje v železniško službo brez izjem zabranjeno. Prošnje za sprejem se bodo brez navedbe vzroka odklanjale. Radi sprejema v železniško službo naj se torej do nadaljnjega nihče ne obrača na ustanove prometnega ministrstva.

— Ljudem, ki so potrti od dela, prenapeti, za delo nesposobni, povzroči prihodna gremiča »Franz Josef« prosto kroženje krvi in povzbuja zmoglost za delo in mišljenje. Vodilni kliniki dokazujejo, da je voda »Franz Josef« tudi za duševne delavce, nerazvite in ženske odlične vrednosti otvorilo črevesa. Dobiva se po lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 14-L

Iz Ljubljane

— Iz Zdravstveno stanje mesta Ljubljane. Zdravstveni izkaz mesta Ljubljane v času od 22. do 28. februarja beleži tole statistiko: Umrlo je 23 oseb, 19 moških in 13 žensk (tuejev 10). Smrtni vzroki: jetika 3, rak 5, bolezen na srcu 1, pljučnica 2, prirojena slabost 1, starost 6, smrti vsled nezgode 1, samomor 2, druge bolezni 2. Med tem časom se je rodilo 49 otrok, 22 dečkov in 27 deklic. Naznane nalezljive bolezni: ošpice 2, davica 1, dušljivi kašelj 5 in gripa 2 slučaja.

— Iz Sestanek hišnih posestnikov. Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani vabi vse ljubljanske posestnike in posestnice na sestanek v petek, 4. t. m. ob 8. zvečer na verandi hotela Union radi potrebnih ukrepov proti previsoki ocenitvi lastnih stanovanj in lokalov. Da pokažemo v tem vprašanju popolno solidarnost, je potrebna obilna udeležba.

— Iz Meste pri Ljubljani. Kral. organizacija SDS priredi v četrtek 3. t. m. v gostilničarskih prostorih gr. Prusnika širši sestanek. Vabijo se vsi člani in somišljeniki, da se sestanka sigurno udeležijo. Začetek točno ob 8. zvečer.

Iz Maribora

—m Sprememba pri velikem županstvu. Vest o odstavitvi odnomo premestitvi mariborskega velikega župana je izvala v vseh krogih največje ogorčenje. Dr. Pirkmajer si je s svojo koraktnostjo pridobil tekam svojega službovanja v Mariboru vsestransko zaupanje in simpatije, ki jih tudi klerikalna gonja proti njegovi osebi ni mogla preprediti. Zato vzbuja njegova premošitev tem večje ogorčenje, ker proti njemu ni bilo niti najmanjše pritožbe in gre le za najordinarnijo politično persekucijo ene stranke, ki je naglašala, da se najbolj bori proti temu. Dr. Pirkmajer je v največji dobi, ko je bilo treba šele vse urediti, pokazal svoje odlične zmožnosti in je zato tudi razumljivo, da radikalni niso pristali na klerikalne zahteve, naj se tega najboljšega upravnega uradnika upokoji, marveč so ga poklicali v notranje ministrstvo. Prepričani smo, da bo g. dr. Pirkmajer tudi na svojem novem mestu deloval za procvit Slovenije, zlasti pa mariborske oblasti, in upamo, da se kmalu zopet povrne na svoje sedanje mesto. Za mariborsko oblast pa pomeni njegov odhod veliko izgubo, ker bi zlasti sedaj pri organizaciji samoupravnih poslov bila potrebna večja roka.

—m Zopet stekel pes v Mariboru. Dne 7. februarja se je pojavil v Mariboru stekel pes, ki je ogrizel pet oseb in več drugih posov. Te dni pa so izsledili v palači pokojninskega zavoda lepega pinča, ki je kazal znake paje stekline. Dognalo se je, da je bil začetkom meseca ogrižen od steklega psa. Mestni magistrat je odredil, da se psa takoj ustrelji, predpisi pasjega kontumaca pa so še bolj poostreni. V lastnem interesu se poziva prebivalstvo, naj pazi na pse in vsako sumljivo obolenje nemudoma prijavi pri mestnem veterinarju, da se prepreči težke posledice te nevarne bolezni.

—m Jeklena omara za knjige. Mestni magistrat je nabavil za mariborsko študijsko knjižnico novo, moderno jekleno omaro, v kateri se bodo shranjevala najdragocenejša dela, zlasti rokopisi, da bodo tako varni tudi pred morebitnim požarom. Knjižnica, ki obsega nad 10.000 knjig, predstavlja dragoceno premoženje zlasti današ, ko je večini onemogočena nabava znanstvenih in leposlovnih knjig. Knjižnica je vsakomur dostopna.

Plin v mesarski obrti

Enako kot slaščičarji, kleparji, knjigovezi itd. rabijo plin lahko tudi obrtniki, ki se bavijo z izdelovanjem klobas in drugih mesnih izdelkov.

V izdelovalnicah klobas v drugih mestih, kjer je obstane obrtnika v se večji meri odvisen od kakovosti produkta in od delavskih mezd, rabijo plin že desetletja. Prekajevanje mesnih izdelkov je delo, ki zahteva veliko prakso in je prevečkrat se dogodi, da se izdelek pokvari, da se skisla ali zažga. Krivda leži navadno na toplosti. Pravilna toplota v prekajevalnici je poglavitni pogoj za dober izdelek. Le tam, kjer gospodar vsak čas lahko kontrolira in meja toplota v sušilnici, je uspeh gotovo dober.

Prekajevalnica s plinsko kurjavo se v bistvu ne razlikuje od navadne, le mesto kurjača so vstavljeni plinski gorilci. Prekajevalnica je lahko zidana ali pa napravljena iz pločevine. Pločevinaste imajo prednost, da se lahko prestavljajo, zidane pa so v toliko boljše, ker drže toploto dalj časa.

Bojazen, da bi meso imelo duh po plinu, je nepotrebnost, saj gori plin v prostoru, ki je ločen od prostora, kjer visi meso, in vrh tega le neizgovorni plin razširja neprijeten duh. Na ta »brezdimni« način se prekajuje meso, katero se dnevno razpeča; izdelki kot šunka, salame, klobase itd. in sploh roba, katere se vskladajo, pa se lahko suši v dimu, ki se ga v plinskih prekajevalnicah napravi na zelo prirosten način. Na ploščo, katere pokriva gorilec, se natrosi žganeje trga lesa. Les radi toplote zgoreli, pri tem pa razvija dim, ki se rabi za prekajevanje.

Delo v prekajevalnicah s plinsko kurjavo je omejeno na najmanjšo mero. Plin gori vedno enakomerno ni toplota v prekajevalnici ni odvisna od dimnika oziroma zaplavitosti vajenca, ki običajno kuri v delavnici. Velikost prekajevalnega prostora je lahko zelo različna; v obratu so sušilnice, ki imajo prostora za 30 kg klobas, pa tudi take, v katerih se naenkrat lahko prekaja 200 kg klobas oziroma odgovarjajoča množina šunk.

Stroški za tako sušenje so malenkostni. Za 1 kg mesnih izdelkov se porabi le za 5-8 par plina.

Kuhanje klobas je delo, ki dela največ preglavice in truda uslužbenem in napravi podjetniku lahko največjo izgubo. Ako se kuha v prevroči vodi (nad 90° C), mnogo klobas popoka in draga vsebina je izgubljena. Istotaka nevarnost se dogodi vedno, ako se voda prehitro segreje. Ravno kurjavo s premoženo ali drvmi je v tem oziru zelo nevarnost, ker nikakor ni mogoče držati vodne toplote na enaki višini, ker vpliva na gorjenje kuriva v prvi vrsti dimnik, ki včasih vleče, včasih zopet ne.

Popolnoma drugačnu pa je delo s plinsko kurjavo. Z enim gibom se pipica za plin odpre, plin prižge in že se voda greje. Čim je voda segreti na željeno temperaturo, se plinska pipica pripre, nakar dobimo stalno enako vročo vodo.

Vsak kotel, ki se sedaj kuri s premoženo ali drvmi se z malimi stroški lahko preuredi na plinsko kurjavo. Stroški te preureditve se nanašajo le na instalacijo plinskih vodov in pa na dobavo goriva. Ti izdatki so kmalu plačani s prištevanjem na kurjavo in s povečanim dobičkom pri blagu.

Plin pa se lahko rabi tudi za taljenje masti in loja. Znano je, da dobimo najlepšo mast le, ako se tali pri kolikor mogoče nizki temperaturi. Ako se topi mast pri navadnem ognju, ki je večkrat premočan, postane rumenkasta, zažgana in je mnogo izhlapi ter gre seveda v izgubo. Po poskusih, ki so se v tovrstno napravili, izhlapi na ta način na 100 kg masti 16 kg te drage tvarine, dočim znaša pri rabi plinskega ognja izguba le 6 kg.

Ako se preuredita ogenj in prekajevalnica na plinsko kurjavo, se vodijo izgorjeni plini, ki so še zelo vroči, izpod kotla v prekajevalnico, tako da se izrabi vsa toplota. Zamudno delo v mesarski obrti je tudi odstranjevanje štetin pri zaklanih živalih. To delo se izvrši hitro in lahko s tem, da se ščetine s plinskim plamenom popalijo. Razume se, da gre to delo trikrat hitreje od rok kot nerodno in umazano mavljanje.

Iz predpusta v post

Pustno rajanje v Ljubljani. — Zadovoljiva predpustna bilanca. — Mesarski ples in Sokolova maskerada. — 46 gostilniških zabav. — Veselje brez pijančevanja.

Današnja pepelnica se je priplazila v Ljubljano pepelkasta, tuborna in zavratna kakor siva mačka. Ponočevalci, ki so veselje nešteti sinočnih prirediteljev nategnili do jutranjih ur, je menda niti niso opazili. Ali ko se prespilo in prekuhalo vrtoglavo, jim gotovo ne bo prizaneseno spoznanje, da je treba vsako veselje plačati z globoko bridkostjo, bodi že v želodcu, žepu ali srcu.

Prah si in v prah se boš spremeniš! so danes zarana v cerkvah duhovni s pepelom zaznačevali temena oficijelnih spokornikov.

— Spat, spat! so gagale poslednje maske, zabijajo se še v prvih dopoldanskih urah proti domu.

— Prišla je pepelnica, ostala sem samica! so vzdihile vse tiste nesrečne devojke, ki jim tudi letošnja predpustna podjetnost ni pridobila ženina ali vsaj fanta.

Vsi oni (in tudi teh je veliko), ki v Ljubljani visoko dvigajo prapor obiteljske solidnosti, pa so zadovoljni s seboj in nimajo posebne besede za pepelnico, ker jim je tako vsakdanja, kakor vsi drugi delovni dnevi v registru stenskih koledarjev.

Bilanca letošnjega dolgega predpusta je v Ljubljani kolikor toliko zadovoljiva tudi za strogega moralnega cenzorja. Posebno v primeri z drugimi leti, pa da niti ne rekrimiramo opojnih bakanalij v prvih zimskih sezonah po prevratu. Bila pa bi še skromnejša, da ni sam Pust ustregel s srečnim datumom ter vsem onim, ki so se tekom februarja iz pojenjilnih finančnih zadržkov morali čuvati v rezervi, omogočil sodelovanje pri karnevalskem finalu.

Dolg je bil letošnji predpust, vsepovsod je bilo slišati te tožbe in celo fanatične oboževalke čarlstona in zamaknjeni občudovalci stasitih ženskih nog so ga imeli že dosti. A ko je prišel včeraj njega zadnji dan, je prišel mnogim vendarle prehitro. In požurilo so se, da čim bolj izrabijo še zadnje ure, to tem bolj, ker so se včeraj zopet restavrirali v februarju tako žalostno izsušeni žepi.

Tako je bil po mestu včeraj popoldne — mnogi uvidelni šefi so dali svojim nameščencem prosto ali jim vsaj skrajšali delovni čas — pravi živzav kakor drugače redkokdaj. S prvim mrakom so

se pojavile prve maske, ki so posečale lokal za lokalom, ponekod sprejete s smehom in šalo, drugod tudi manj prijazno. Kavarne in gostilne so imele visoko konjunkturo, »hausbalov« je bilo nešteto, zaposleni vsi harmonikarji in citraši, pa tudi mnogi vijolinisti. Zelenja bilo po raznih malih gostilnah več kakor na Telovo na ulici.

Večji prireditvi sta bili v mestu le dve. Na Taboru so imeli svoji Valčkov večer, ki pa je bil vendar tudi pomemben s foksotroji, naši popularni mesarji in njihovi pomočniki. Zbrali so nepričakovano število občinstva zlasti iz vzhodne Ljubljane, veselo ožje domovine. In kdor je računal, da se bo na Taboru dobro zabaval, se ni motil; veselo rajanje se je zaključilo še le, ko so vabili pepelnici zvonovi k jutranjim opravilom v cerkvi.

Sokolova maskerada v Narodnem domu se je dostojno uvrstila v večdesetletno serijo svojih prednic. Čeprav za spoznanje manjši od lanskega, je bil obisk še vedno rekorden, gotovo največji od vseh letošnjih prirediteljev. Sokol hoče ohraniti svoj renome in se ni bal ne truda ne stroškov, da je vse prostore sijajno dekoriral, celo spodnjo dvorano pa spremenil v pravilčno japonsko pokrajino, ki je frapirala s svojo pristnostjo; vsaj pa imel prireditveni odbor tudi spretnega mentorja v japonski rojakini, požrtvovalni gospe Skuškovici, ki mu je šla na roko z nasvetom in delom. Mask je bilo okrog 500, japonske med njimi prave originalne in lepe, druge pač po večini repirze z raznih prejšnjih prirediteljev, vse skupaj pa pestra, kipeča, neprestano se prelivajoča slika.

Na tucate je bilo sinoči drugih prirediteljev, društvenih in privatnih, teh zlasti po gostilnah, ki drže na staro ljubljansko tradicijo. Policija je samo za preteklo noč izdala 46 dovoljenj za gostilniške veselice.

Znamenje časa: mnogo veselja, mnogo smeha in razposajenosti, a vendar le malo pijančevanja, zato tudi nič prepirov in izgrediv. Ljudje postajajo varčni in pametni; znajo biti veseli tudi brez pijanosti, pojav, ki odtehta mnogo več, kakor znašajo izgube na čistih dobičkih raznih prirediteljev.

Gospodarstvo

Stanje Narodne banke

dne 22. februarja.

Aktiva:	Razlika v primeri s stanjem 15. febr.
Kovinska podlaga posojila	426.375 + 4.088
račun za odkup krepstih novčanic	1.351.384 — 20.068
račun začas. razmenjave	1.114.184
državni dolgovi	334.064 + 150
vrednost držav. domen	2.986.355
saldo raznih računov	2.138.377
	634.580 — 4.902
Skupaj	8.965.322
Pasiva:	
Od glavnice izplačano	30.000
rezervni fond	9.485
novčani v obtoku	5.406.843 — 37.818
državni račun začasne razmenjave	334.064 + 150
državne terjatve po raznih računih	253.452 + 42.475
razne obveznosti	710.094 — 26.199
državne terjatve za zastavljene domene	2.138.377
ažlo za kupovanje zlata	93.055
Skupaj	8.965.322

Obrestna mera ostane neizpremenjena. Obtok novčanic se je znižal od zadnjega izkaza za 37.818.000 Din.

—g Organizacija ljubljanih velesejmov je splošno priznana kot prvovrstna in njene tipke segajo celo v naše najoddaljenejšje gorске vasi. Letos si hoče ustvariti tudi izven mej Slovenije tenko razpredene niti ter si je pridobila doslej svoje posebne častne zastopnike v sledečih krajih: Beograd, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Split, Zagreb, Zajčar. Pogajanja se vrše še s Karlovcem, Skopljem in Subotico. Poverjeniki so samo ugledne osebe, ki se bodo najvestnejše zavzeli, da bo velesejme kar najbolje uspel. S svojo podporo jim stoje na strani vse trgovske in druge poklicane institucije. Vse to jamči, da bo obisk še večji nego doslej, ker bo ravno organizacija še skrbnejše izvedena. Vsaki trdi, ki je potem takem uspehu zasiguran, če se kot razstavljalce udeležijo letošnjega vzorčnega velesejma. Da pa ne bo pozneje težav radi dodelitve oziroma izbire razstavnih prostorov, je v korist vsakega posameznika, da takoj pošlje svojo prijavo uradu velesejma v Ljubljani.

—g Kongres trgovskih zbornic v Parizu. Te dni se je vršil v Parizu mednarodni kongres trgovskih zbornic, katerega se je udeležilo po svojih zastopnikih 40 držav odnomo narodov. Na splošno začetuden zastopnikov Jugoslavije na kongresu ni bilo, dasi pripadajo tudi naše trgovske zbornice mednarodni zvezi.

—g Žitni trg. Po poročilu novosadske borze je bila tendenca na žitnem trgu pretekli teden čvrsta. Tudi povpraševanje je bilo veliko, dovoz na trgu pa še vedno slab. Cene so za izvoz previsoke. Koruza in moka se je nekoliko podražila, cene ostalih poljskih pridelkov so pa večinoma neizpremenjene. Promet je znašal 171 vagonov. Pšenice je bilo prodane 17, koruze 131, moke 13, otrobov 5, fižola 3, ječmena 1 vagon.

Letošnji predpust zaključi na pepelnično sredo špeciialna

SLANKOVA POJEDINA

v restavraciji »Ljubljanski dvor«

Koncert salonskega orkestra. — Vstop prost. — Specijalitate raznih morskib, školjk in pajkov. — Odprto do 3. zjutraj. 513

—g Naši denarni zavodi. Po statistiki trgovinskega ministrstva je bilo v Jugoslaviji koncem leta 1925 666 bank in denarnih zavodov, od katerih je predložilo bilance za predlansko leto 639. Kredit pri Narodni banki je imelo 327 denarnih zavodov. Povodom revizije kreditov pošlje Narodna banka vsako leto denarnim zavodom posebne pole, da ji odgovore, kakšne obresti zahtevajo od posojil, ki jih dajejo svojim klientom. Predlanski im je poslalo Narodni banki odgovor na tozadevno vprašanje 223 zavodov. Iz teh odgovorov je razvidno, da zahteva 12 denarnih zavodov maksimalno 16 odstotkov obresti, 68 zavodov 18 odst., 47 zavodov 20 odst., 6 zavodov 21 odst., 20 zavodov 22 odst., 27 pa 24 odstotkov. Povprečna obrestna mera znaša v Sloveniji 10 do 14 odstotkov, v zagrebški oblasti 15 do 16, v Beogradu, Subotici in Splitu pa 16 do 17 odst.

—g Trgovinska pogajanja s Českoslovaško. V ponedeljek se je vršila v Beogradu druga seja českoslovaške in naše delegacije, na kateri se je razpravljalo o splošnih problemih, zlasti o carinah in tarifah. Dosežen je bil sporazum, da se razdele pogajanja v dva dela. Prvi del pogajanj se bo vršil v Beogradu, drugi pa v Pragi.

—g Naša trgovina s Českoslovaško. Naš izvoz na Českoslovaško je znašal v milijonih Din leta 1922 299, leta 1923 692, leta 1924 943, leta 1925 834, leta 1926 pa 963. Naš uvoz iz Českoslovaške je znašal leta 1922 1277, l. 1923 1537, l. 1924 1649, leta 1925 1558, leta 1926 okrog 1600. Iz tega je razvidno, da je bil naš uvoz v Českoslovaško, v primeri z izvozom pasiven in sicer l. 1922 za 978 milijonov, leta 1923 za 908, leta 1924 za 706, leta 1925 za 724, leta 1926 pa za približno 650 milijonov Din.

—g Carine prest uvoz strojev. Trgovinsko ministrstvo namerava točno popisati vse stroje, ki se izdelujejo v naši državi. Na podlagi tega popisa in izkušenj bo ministrstvo dovolilo znatne olajšave pri uvozu strojev iz inozemstva.

—g Poljedelska razstava v Pragi. Kakor vsako leto, priredi tudi letos Poljedelsko združenje CSR v dneih od 14. do 22. maja poljedelsko razstavo v Pragi. Cilj razstave je nuditi splošno sliko razvoja poljedelstva in poljedelske industrije v republiki, delovati za nadaljni napredek poljedelstva, posredovati direkten stik izdelovalcev s konsumenti in podpirati pomožitev produkcije. Razstava je razdeljena na skupine: rastlinstvo, poljedelstvo, gospodarstvo, živalstvo, poljedelska industrija, poljedelski stroji, zadrugarstvo itd. Poleg tega bodo prirejene še posebne razstave. Posetniki razstave imajo na čsl. železnicih 38 odstotkov popusta.

— Zlat denar na Poljskem. Na Poljskem je bil te dni izročen v promet nov zlat denar po 20 zlotov. Lično kovan drobiž ima na eni strani sliko kralja Boleslava Hrabrega z letnic 1325—1925, na drugi strani pa označeno vrednost. Poljska državna banka zamenjuje ta denar tudi za inozemske zlatnike.

— Prodaja. Dne 15. t. m. se je vršila pri kr. redarstvenem ravnateljstvu v Zagrebu licitacija za prodajo stare opreme redarjev. — Predmetni oglas je v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

Iz Celja

—c Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, ki bi se moral vršiti včeraj, je preložen na torek, 8. marca.

—c Pustni terek je bil tudi v Celju izredno živahen. Bilo je, kakor da so ljudje še enkrat oživeli od nezanimanja, ki ga je povzročil dolgi predpust. Seveda pa je mnogo pripomoglo tudi to, da je bil pustni terek ravno na prvega, da si ga je vsak rad malo privoščil. Tako so se gostilne polnile že kmalu popoldne in ulice so vrvele, da je bilo veselje; veselje zlasti mladini, ki je oblegala in spremljala s smehom in vriskom skupine mask, ki so se po starem celjskem običaju pojavljale po ulicah. Največje zanimanje pa je bilo za spreved kosaške svatbe. Pod to dežvo so namreč priredili svojo maskerado v žalcu, pa so prišli v popoldanskih urah tudi v Celje, kjer je vzbujal postri in zanimivi spreved pravo senzacijo. V celjskem domu je priredilo Otepševalno društvo lepo uspešno mladinski korzo, zvečer pa istotam večjo maskerado, ki je bila tudi prav dobro obiskana. — Nedeljska Sokolova maskerada je bila radi nedolžnega datuma in skore predolgega predpusta obiskana malo slabše od lanske, a vendar še prav zadovoljivo. Ob sviranju krepkega godbenega društva se je razvila zelo animirana zabava. — Serijo preipustnih zabav zaključijo že v postu, s prihodnjo soboto lovski ples v vseh gornjih prostorih Narodnega doma.

—c Javno skladišče in prevozna družba v Celju ima svoj občni zbor 9. marca ob 3. uri pop. v svojih poslovnih prostorih.

To in ono

Velik požar v Brnu

V ponedeljek zvečer je izbruhnil v eni največjih tekstilnih tovarn v Brnu požar, ki se je začel naglo širiti. Gosti oblaki dima so se valili iz sropja in veter je raznašal iskre daleč naokrog. Prestrašeni prebivalci bližnjih hiš so v naglici pograbil, kar jim je prišlo slučajno pod roko, in bežali na vse strani.

Gasilcem se je posrečilo lokalizirati požar šele čez dve uri. Samo njihovem požrtvovalnemu delu se imajo podjetniki zahvaliti, da se ni vnelo skladišče, polno tekstilnih izdelkov. Gasilec se je posrečilo rešiti tudi drugi trakt, ki ga požar sploh ni dosegel. Policija je uvedla takoj preiskavo in ugotovila, da je nastal požar v nekem stroju, iz katerega so začele leteti iskre, ki so zažgale predv. V hipu je bil ves strojni oddelek v plamenu. Delavci so se morali v največji naglici rešiti. Med napornim gašenjem sta bila lahko ranjena dva gasilca. Drugih nesreč pri požaru ni bilo.

Škoda je tem večja, ker je bil del tovarne, ki je do tal pogorel, poln materiala in olja. V tovarni, ki je bila ustanovljena l. 1867., je zaposlenih 600 delavcev. Podjetje je opremljeno z najmodernejšimi stroji in izdeluje vseh vrst tekstilno blago. Večmilijonska škoda, ki je samo deloma krita z zavarovalnico.

Dunajski kavarnarji proti radiju

V nedeljo se je zglasila deputacija dunajskih kavarnarjev pri generalnem ravnatelju avstrijske radio-družbe Ravag in mu poobila, da je začelo število gostov v kavarnah zadnje čase rapidno padati. Glavna krivda, da Dunajčan ne hodi več tako radi v kavarni kakor poprej, zadene po mnenju kavarnarjev radio. Zlasti ob sobotah in nedeljah, nekdanjih najboljših konjunktirnih dneh, so kavarni sedaj prazni, ker se ljudje raje zabavajo s poslušanjem radija doma ali pri znanih.

Deputacija je zahtevala, naj družba Ravag ob sobotah in nedeljah ne oddaja ne operet, ne oper, zlasti pa ne prenaša predstav iz državne opere, ker ostanejo ljudje vsi doma in ne gre nihče v kavarno. Generalni ravnatelj Ravaga je odločno odklonil zahtevo kavarnarjev in izjavil, da se morajo tudi oni sprijazniti z dejstvom, da je na Dunaju 250.000 radio-abonentov. Svetoval je deputaciji, naj otvorijo kavarnari na Dunaju več vzornih radiokavarn, kjer bi gostje tudi lahko poslušali radio. Potem bo marsikdo zopet prihajal v kavarno, dočim si poišče sedaj znanca, ki ima sam sprejemni aparat. Deputacija kavarnarjev pa je

menila, da večina gostov v kavarniških lokalih ne mora poslušati radija, in tako je ostl ta zanimivi konflikt nerešen.

Davčna stavka hišnih posestnikov

Hišni posestniki v Gradcu so prišli v konflikt z mestnim davčnim uradom. Napovedali so zato mestni finančni sreditelji, ki jo vodijo na originalen način in doslej zelo uspešno. Vse svoje davščine plačujejo namreč v minimalnih obrokih po 30 grošev do 3 šilingov (24—24 Din), ki jih odplačajo s poštnimi položnicami po večkrat na teden. Posledica je, da so poštni uradi, še bolj pa mestni davčni uradi tako preobremenjeni z delom, da mu niso več kos. Davčni uradi so zato začeli odklanjati sprejemanje takih malih obrokov in zahtevajo, da se plačujejo davščine vsaj za en mesec skupaj. Hišni posestniki pa pravijo, da ta zahteva ni utemeljena v nobenem zakonu, in vztrajajo pri pasivni rezistenci. Originalna borba vzbuja po vsej Avstriji veliko zanimanje in vse na peto pričakuje, kdo bo zmagal.

Junak južnega tečaja

Ob 15letnici smrti kapitana Scotta.

Norveški polarni raziskovalec Trygve Gran je napisal v »A-Magasinetu« povod 15letnice smrti junaka južnega tečaja kapitana Roberta Falcona Scotta spominski članek, v katerem opisuje, kako je rešila ekspedicija iskala Scotta in njegove tovariše. Scott je našel v ledenih pustinjah južnega tečaja smrt 29. februarja 1912. Okrog južnega tečaja je nastopilo, takrat že toplo vreme. Ledene gore so pokale, morje, obala in ozračje je oživilo. Pred majhno, zasneženo kolibo je stala skupina živali in ljudi. Konji so nestrno teptali s kopiti sneg, psi so lajali in komaj čakali, da jih požene gonjaci dalje proti južnemu tečaju. Naenkrat se je začel signal. Takoj smo vedeli, da se pričinja zadnja etapa naše naporne poti tja doli proti ogromnemu ledenemu jezcu, ki se je lesketal na obzorju kakor zlata stena. Po lednem morju in zasneženih pustinjah smo nadaljevali pot, da najdemo Scotta in njegove tovariše, ki se jeseni l. 1912. niso vrnil od južnega tečaja.

Minilo je več dni. Snežna pustinja je izginila za nami v strašnem snežnem metežu. Ugasli vulkan Erebus, čigar mogočna kupula se je dvigala za nami na severu visoko nad ravnino, je postajal vedno manjši. 11. moč. 7 konjičkovi in 22 psovi, to je bila peščica živih bitij, ki je prodirala v prastrano deželo smrti. 12. novembra zju-

traj sem kot vodja sprednjega oddelka rešilne ekspedicije opazil, da moli iz snežne pustinje nekaka piramida. Imel sem dobro vprego in na vso moč sem pogljal konjička proti piramidi. Naenkrat se je pokazalo izza oblakov solnce in njegovi žarki so obsijali zasneženi šotor. Ni bilo dvoma, da smo našli to, kar smo iskali.

Obšla me je neka čudna tesnoba. Čez pol ure smo bili zbrani vsi okrog šotora, ki so ga obdajali visoki snežni zameti. Vhod v šotor je bil od znotraj tesno zadržan. Prezrli smo oledeno platno in prvi žarki jutranjega solnca so obsijali notranjost šotora. Med dvema spalnima vrečama je ležal kapitan Scott. Njegova obleka je bila raztrgana, obraz strašno zabuhel, koža žolta in blesteča kakor steklo. Obraz je kazal vse znake grozne borbe s smrtno. V spalnici vredi ob Scottovi desnici smo našli poročnika Bowersa, ob levici pa dr. Wilsona. Obema se je poznalo, da ju je presenetila smrt v spanju. Zdelo se je, da se med dolga sobolovih kož smehljata. V nemi grozi sem zagrl vlihod v strašno grobnico in srečal svetlo izmučenega in sestradanega konjička. Njegove zenice o bile motne, iz nozdrvi so mu visele ledene sveče, na katerih so se poznali sledovi krvi.

Nekaj časa sem stal molče pri šotoru, potem sta pa prišla za menoj podčastnika Cream in William. »Dovolite, da vam čestitavam,« je spregovoril William. »Dr. Anttkinson je nama rekel, da so našli glavo Scottovega dnevnika na južnem tečaju norveškega zastoja.« Segel sem mornarično v roko, toda srce so mi gladi čudni občutki. Pustil sem svojega uboga štirinogega svariša, ki je pollezel naporni hoji in se pogledal Scottove zapiske. Nisem sicer sentimentalni, toda ko sem listal po dnevniku svojega nesrečnega poveljnika, so mi stopile solze v oči. Najprej sem prečital Scottova pisma, nasledljiva soprogi dr. Wilsona in materi poročnika Bowersa. Umirajoči junak južnega tečaja ni niti z besedico omenil strašnih muk, ki so jih morali pretrpeti on in njegova tovariša pred smrtjo. Vsako besedo je dobro premislil, predno jo je napisal.

Drugi dan zgodaj zjutraj smo pokopali svoje mrtve tovariše. Odstranili smo ogrodje šotora in trupla je pokopali platno. Dr. Anttkinson je opravil potrebne obrede, na kar smo zapeli žalostinko. Od južnega tečaja je potegnil ta čas močan veter in v snežnem metežu so bila trupla kmalu pokrita z belo odejo. Nanosili smo na mrtve tovariše kup snega in zapustili svete poljane južnega tečaja.

Magdeburški morilec pomilošen. Lani od magdeburške porote na smrt obsojeni morilec trgovca Hellinga. Schröder, ki je svojčas s podporo nemških nacionalcev vodil vso javnost za nos in skušal umor zvaliti na republikance in socialiste, je bil te dni pomilošen na dosmrtno ječo.

Tudi moški naj kažejo noge?

Sotrudnik pariškega »Journala« je napisal daljši članek, v katerem ostro napada dosedanje moško modo. Moži trdi, da je skrajno neokusno, ako nosijo moški dolge nogavice. Po njegovem mnenju bi morali nositi moški kratke nogavice, da bi se videle noge, ali pa dolge svilene nogavice, pod katerimi bi prišla moška meča do vpljave.

Proti originalnemu modnemu reformatorju je nastopil sotrudnik »Tempsa«, ki obsoja modo kratkih, odnosno svilenih moških nogavic. List piše, da mnogi moški nimajo tako lepših nog, da bi jih lahko kazali. Med moškimi je mnogo takih, ki se v dolgih nogavicah lahko pojavijo v najodličnejši družbi, dočim bi doživeli v kratkih, odnosno svilenih nogavicah radi grdih nog fijaske. V praktičnem življenju bi imela ta moda zelo slabe posledice. Moški se morajo vedno zavesti, da ni dobro, ako kažejo svoje noge ženskam. Ta navada naj ostane privilegij ženskega sveta.

Plaz na francoski rivijeri

Kakor smo že včeraj na kratko poročali, je zadelo mestce Roquebillere pri Nici nova silna katastrofa. Del mesta je porušil zemeljski plaz že pred meseci, a prebivalci takrat še ne razrušenih hiš se niso zmenili za svarilo inženjerjev in strokovnjakov, ki so napovedovali nove plazove. Ostali so v svojih domovih in začeli celo na novo zidati tudi porušene.

Zimski mraz je res preprečil ponovitev katastrofe. A sedaj, ko je nastopilo toplejše vreme z deževjem, se je zemlja zopet raztrhala in v nedeljo ponoči se je utrgal s hriba nad naselbino nov ogromen plaz, ki je drvel med strašnim bobnenjem v dolino in zopet porušil več hiš. Razdejal je tudi hišo, v kateri so ravno slovesno praznovali poroko domače hčerke. Svatje so se komaj še pravočasno rešili.

Ker se je bati, da se bodo katastrofe še ponavljale, so oblasti odredile evakuacijo vseh ogroženih hiš.

Sokolsko maskerado v Bukarešti so priredili pred dnevi v rumunski rezidenzi bivačici Čehoslovaki. Prireditelj se je vršila v reprezentančnih prostorih Novinarskega doma in je uspela naravnost sijajno. Znatni čisti dobiček se porabi za otvoritev sokolske telovadnice v Bukarešti.

»Banana« je nov ples, ki ga zopet propagirajo iz Amerike. Osnovna kretanja posnema pasanta, ki mu na ulici spodrči, ko stopi na bananin olup.

Železniške vozne cene so znižali za 20 % seveda ne pri nas, ampak na Norveškem. Vozne cene določa tam parlament.

Pobesneli sin. V Biskupicah na Poljskem je bil pretekli teden izpuščen iz zaporu neki Dunec, ki je odsedel večmesečno kazen radi grdega ravnanja s svojo materjo. Ko se je Dunec vrnil domov, je s sekiro ubil svojega 70letnega očeta, svojega 60letno mater in njeno sestro, svojega brata in sestro pa smrtonevarno ranil.

no kazen radi grdega ravnanja s svojo materjo. Ko se je Dunec vrnil domov, je s sekiro ubil svojega 70letnega očeta, svojega 60letno mater in njeno sestro, svojega brata in sestro pa smrtonevarno ranil.

Obvezno nezgodno zavarovanje za potnike so vpeljale rumunske železnice. Vsak potnik plača, ko kupi karto, še poseben pribitek od 1—4 lejev (1 lej = 30 par) po razredu, v katerem se vozi, in je s tem zavarovan za slučaj smrti za znesek od 20—100.000 Din ter tudi za primerno invalidnino.

1670 razporek je bilo minulo leto v Pragi. Na zahtevo soprogov je bilo izvršeno njih 597, na zahtevo soprogov 614 razporek, ostale pa na obojestransko zahtevo.

LJUBAV

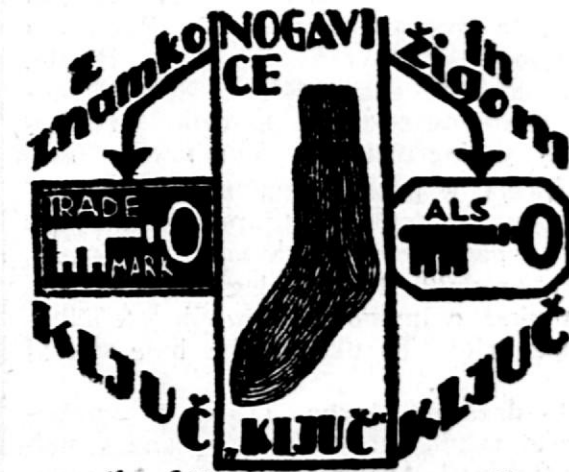
ki ubija...

je najnovejši veleliti prekrasne in najbolj plačane filmske igralko slavne HUGETTE DUFLOS

Nesreča grškega parnika. V angleških vodah se je v nedeljo potopil grški parnik »Stenies«. Utunilo je 20 mož posadke. Rešila se je samo ena oseba.

Samomoril med dijaštvom v New Yorku. V New Yorku se služi samomoril med dijaštvom slino množilo. Te dni se je ustrelil neki 17-letni dijak, dva dni popreje pa si je končala življenje 16-letna dijakinja Mabel Stuart. Tekom zadnjih treh tednov si je končalo življenje 14 dijakov.

Plače francoskih poslanikov. Francosko ministrstvo za zunanje zadeve je reviziralo plače francoskih poslanikov v inozemstvu in jih prilagodilo draginskih razmeram v posameznih rezidencah. Najvišjo plačo dobivata poslanika v Rimu in Carigradu in sicer 350.000 frankov letno, londonski in washingtonski prejemata po 230 tisoč frankov, poslanik v Rio de Janeiro 200.000, v Madridu in Moskvi po 150.000 v Tokiju 140.000, v Berlinu in Vatikanu po 120.000, v Bruslju in Varšavi po 110.000, v Bernu 165.000 in v Beogradu 150.000 frankov letno.

najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

Originalne barve,

matrice (koše) voščeni papir za šestdeset cikelov, specialni papir za razmnoževanje, se dobi vedno in najceneje pri

Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova 6-1 Telefon 908

JULIO MEINL

Vodnikov trg št. 5

UVOZ
KAVE I ČAJA

je otvorila v ponedeljek
svojo 2759
drugo podružnico
v Ljubljani

„Posest“

Realitetna pisarna
družba z o. z.

LJUBLJANA,

Miklošičeva cesta št. 4

sprejema prijave in posreduje pri oddaji stanovanj, sob, trgovskih in obrtnih lokalov, za oddajalce popolnoma brezplačno.

Nudi posameznikom veliko izbiro v stanovanjih, samskih sobah, trgovskih in obrtnih lokalih po nizkih pristojbinah.

Za oddajalce najboljša prilika oddaje stanovanj, ker brez vseh stroškov. 43/L

Najboljše in najcenejše čevlje

kupite pri A. Gorše, Start trg št. 15. 42/L

Stanovanje

1—3 sob, kuhinje in pritlikin, v stari ali novi hiši, suho, iščete mirna stranka (3 osebe) za takoj ali pozneje. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Solidna stranka/468«, kjer je na razpolago tudi naslov.

Gostilno

na prometnem kraju, dobro ideo, v mestu ali v večjem kraju na deželi — iščem v najem. — Ponudbe pod »Gostilna/517« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Stanovanje

v novi hiši, obstoječe iz dveh sob, kuhinje in pritlikin — takoj oddam. — Naslov pove upravo »Slov. Naroda«. 510

Oddam lokal

s stanovanjem ene sobe in kuhinjo ter pritlikin; električna razsvetljava. Pripravno za vsako obrt. — Naslov pove upravo »Slov. Naroda«. 511

Med

zajamčeno čisti cvijetni, pecljeni 5 kg 125.— Din franko uz pouzreče razšilje

Andrija Mudroch,

veleprodaj, Novi sad, Vodniška ul. 8 508

Kolosalni uspeh. Razprodano predstave! Zivahno odobravanje za časa predvajanja! Vse to je jaseh dokaz velike priljubljenosti, ki jo tudi v Ljubljani vživa najboljši komik Francoške, sijajni in neprekosljivi

Biscot

Največji in najboljši BISCOT-FILM je brezdvomno veliki, velezanimivi, nepeti, senzacionalni, ljubavni, pustolovski, kriminalni, romantični, veseli, duhoviti in zabavni roman slavnega Louis FEUILLEADEA

Parisette

ki je kot film dosegel triumfalni uspeh. Ta nad vse originalni film je posnet v Marselju, Parizu, Nizzi, Monte Carlu, Alžiru, Tunisu in Portugalskem. Da se omogoči mirno in pravilno predvajanje tega ogromnega filma, se vrše predstave točno ob:

ob 4., 7., 9.15.

Pri vseh predstavah kompletni orkester.

Elitni Kino Matica

Abonente

sprejem na dobro hrano ob 2. pop. Cena zmerna. Naslov pove upravo »Slovenskega Naroda«. 512

Stanovanje

sobe s kuhinjo išče miren zaskonski par v stari ali novi hiši. — Ponudbe pod »Stanovanja/516« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Gospodična

z večletno prakso, dobra strojepisna in stenografinja ter zmožna vseh pisarniških del, želi premeniti sedanje mesto. — Ponudbe pod »Zurjuna 515« na upravo »Slov. Nar.«.

Ključavničarski pomočnik

mlajša moč, soliden in pošten, zmožen tudi nemškega jezika, išče službo. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe pod »Takojšnji nastop/514« na upravo »Slov. Naroda«.

Makulturni papir

kg a Din 5.—

prodaja uprava »Slov. Naroda«

Telefon

379

Ivan Zakotnik

Telefon

379

mestni tesarski mojster,

LJUBLJANA, Dunajska cesta 46

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostražja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike. — Stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd. — Gradba lesenih mostov, jezer in mlinov. PARNI ZAGA. 16/L TOVARNA FURNIRJA.